

ПИЈЕМОНТ

ДИРЕКТОР: Бранко Божовић

Оснивач: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

УРЕДНИК: Коста М. Луковић

Пред победама

Тешки дани примичу се својој крају.

Паклена замисао цара Вилхелма; да попут Белгије прегази и нашу јуначку отаџбину, наишла је на несавладљиви отпор наших трупа и способност наших војсковођа. У светој борби за слободу наша је војска издржала дивље налете германских чета. После дуге и крваве борбе ратна срећа ипак почиње да се клони на нашу страну и неће дуго трајати, а са бојишта почеће нам стизати гласови о великим победама наше војске, наших војсковођа.

Много је снаге и стрпљења било потребно, да се зауставе бројно надмоћније непријатељске силе. Ради што успешније борбе са противником наши су морали напустити један део наше територије. Међутим велико поверење, које имамо у наше војсковође, чини да ми у томе факту гледамо само једну унапред смишљену операцију. Ми то напуштање сматрамо само са војничког гледишта, те нас оно не узнемирује сувише.

На положајима дуж Колубаре наше су трупе дале од судну битку непријатељу. Дуго се водила борба, док се најзад није почела развијати у нашу корист. Дефинитивних резултата нема још; аустријска је офанзива сломљена и ми смо узели иницијативу у своје руке.

За сада ово за нас значи много. Пре свега нестаје оне претње, коју су досада тако надувено избацивали Германи. Срби не само да су зауставили непријатељско надирање, него су тако одбацили на појединим тачкама Аустријанце да сами прелазе у офанзиву.

О „освајању“ Србије не може бити више ни речи. То је „освајање“ германска штам-

па тако надувала, да су чак и наши пријатељи почели страховати за нас. Несумњиво опасност је била и сувише озбиљна, али су наши пријатељи били просто очајни због нашег положаја. Обрт, који смо ми извојевали на обалама Колубаре, зацело ће и њих мало разуверити о „нашем безизлазном положају“.

Ми смо један успех заслужили већ самим тим, што смо се извукли из тешке ситуације, створене аустријским упадом. Даље, нама предстоје победе, кад потерямо непријатеља из наше земље и сурвамо га низ падине наших брда.

Наша храбра војска стоји пред победама, које ће нас дефинитивно ослободити притиска, који је многобројан непријатељ последњег дана извршио на нас. Надајмо се, да ће ово бити ускоро и да ћемо сада завршити са одбраном наше отаџбине и сами снажно моћи напред, и ми ослободимо потлачену браћу.

РУМУНСКИ ПАРЛАМЕНТ

— Престона беседа краља Фердинанда. —

Букурешт, 15. нов.

Редовна сесија парламента одржана је данас на подне. Краљ Фердинанд, који је дошао у пратњи престолонаследника Карола, прочитао је престону беседу у којој се вели: Отварајући први пут редовну сесију парламента моје мисли иду моме љубљеном стрицу, чији губитак једнодушно оплакујемо. Мудрошћу, врлинама и непрекидним радом посвећеним општем добру краљ Карол је записао у историју наше нације најславније дане.

У рату је водио победи храбру војску, а у миру је неуморно бдио над развијем земље и довео је кроз пола века своје благодетне владавине, да сада с поверењем иде ка остварењу своје судбине. У толико болније осећамо, данас губитак овог великог краља, што је данашња ситуација необично озбиљна. У овим тешким временима потребна је искрена помоћ и просвећени патриоти за све народне снаге, као и јединство свију. Убеђен сам да ће прожети озбиљношћу садање ситуације потпомоћи моју владу, да донесе законске пројекте, које изискује садашњица и којима ћемо задовољити потребе наше војске која је окружена љубављу и поверењем народним.

Енглеска флота

— Није нимало ослабљена —

Копенхашки дописник „Тана“ јавља да је граф Ревентлов, чија је компетенција у поморским стварима доста позната, написао у „Дајче Тагесцајтунг“-у чланак, у коме вели да се Немачка грдно врира ако мисли да је енглеска флота ослабљена досадашњим губицима. Подморске немачке лађе су потопиле само неколико старих бродова, а енглеска флота је јака као и у почетку рата.

Мишљење графа Ревентлова одудара од мишљења немачких листова, а нарочито „Берлинер Тагблата“, чији сарадник за поморске ствари вели да је јачина енглеске флоте много умањена.

Гоњење Румуна

— Терор над угарским Румунима —

У мађарској покрајини Мармарошу Мађари су почели да врше огроман терор над румунским становништвом. Румунске породице протерују и нагоне, да беже, пошто ма-

ђарске власти хапсе и смеће вешају сваког, који само буде оптужен за шпиунажу.

Све се ово дешава без ичије контроле, без најмањег доказа, само према ђудима власти, које овим плаћају животе, које су Румуни положили за Аустро-Угарску у борби са Русима и Србима.

У румунским селима приређују се праве кланице. Очеvidци, који су успели да се избаве, причају страховите ствари.

Руска помоћ

— У Србију долазе руске трупе —

„Журнал де Балкан“ има вест из Турн-Северина, да је неколико пукова активне војске стигло у Србију и искрцало се у Радујевцу. Ове су трупе пренете Дунавом у шлеповима и одмах су испелате у унутрашњост Србије.

Не знамо, у колико је ова вест тачна, али примећујемо, да се у румунској штампи и пре неколико дана писало, да уз Дунав плове шлепови са руским војницима.

Трвења на Дунаву

— Аустријски покушаји да се омете пловидба. —

Румунске власти у калафатском пристаништу известили су бродове, који су се налазили у пристаништу, да је наређено да ниједан брод несме изићи из пристаништа пре него што прођу руски бродови, натоварени ратним материјалом за Србију. Мађарска лађа „Деак Ференц“ користила се мраком и пошто је пресекала ујад која су је везивали за обалу побегла је ка Видину. Двема лађама, које су одређене да пазе на бродове, наређено је да је ухвате; кад су видели да је не могу ухватити опа-

лили су неколико плотуна на лађу која се користила мраком и побегла у Видин.

Одмах затим један чиновник, са два финанси и агентом Руског Бродарског Друштва отишли су у сусрет руском транспорту, да их опомену да се чувају, јер ова лађа извесно ће постављати mine пред руским лађама.

Ситуација

— Кратки извештаји са свих бојишта. —

Београд, 16. новембра.

На целом нашем западном фронту воде се непрестано упорни бојеви, који и ако су у главном повољни за нас, ипак немају још пресудних резултата.

Руска офанзива напредује. Између Висле и Варте борбе још трају, али Немци одступају на целој линији. — На путу за Краково Руси су освојили важну позицију Бахњу и ту су Аустријанцима нанели велике губитке. Немци се спремају за очајан отпор.

На западном ратишту није било важнијих промена.

РАТ ТОПОВА

— Мишљење једног енглеског војног стручњака. —

Војни стручњак „Дејли Њуса“ написао је један веома леп чланак о важности артилерије у овом рату.

За овај рат, потребно је много људи, вели он, али су потребни и топови, и то много топова. Овај је рат — рат топова и такав ће остати до краја. Немци су то схватили од почетка рата и пешадији су давали друго место. Сву своју енергију они су пренели на артилерију. Резултати су одлични. Више од три четвртине енглеских рањеника носе ране од шрапнела, картеча, или лидитних граната, док је пушка у немачким рукама скоро без вредности. Веома је могуће, да су ве-

У РАТУ

(из бележана ратног дописника)

7-ог октобра.

На недељу дана после заузећа Лавова, славни пукови армије генерала Рускога задали су Аустријанцима нов пораз у Камјонки и Рава Руској. Тамо сам, разгледавши позиције пред Лавовом, Галичем и на Ђилој Липи, отишао јуче у јутру.

Време последњих дана било је врло лепо. Јучерањи дан — као да је крај јула и почетак августа негде у Малорусији. Сунце не само да јако сија него и пече. Небо живо — голубије боје, ведро и широко.

Право лето, да није само дугачких сребрнатих паучинастих коначу у ваздуху, да шуму не краси преливање боја багремовог и вишњевог лишћа.

Кад смо се одмакли од Лавова

за десет километара — стадо смо. Стојим минут, два, пет. Изашао сам из вагона да видим у чему је ствар.

Станица „Ресна Пољска“. Већ ценим по томе, да су нам, — при отправљању из Лавова — дали маршруту за Яворов, а нама је требало ићи у Раву.

Ваља нам се само чудити, да од времена заузећа Галиције нисмо имали на овдашњим железницама ниједнога судара. Из Русије овде послани машинисти, телеграфисти, шефови станица и остали железнички службеници, врше тако тачно своје дужности, као да су се овде, у Галицији, родили и ту почели своју службену каријеру.

Односно маршруте депеширали су у Лавово. У очекивању отправљања шетам по перону са артиљеријским пуковником, који путује у Ярослав.

— Чујете ли? — зауставља се наједном пуковник.

— Шта?

— Канонада!

Ослушкујем... Заиста, усред дубоке тишине, негде далеко, врло далеко, грме потмули пуцњи.

Кажу, да артиљеријска канонада из далека личи на удаљену грмљавину грома. Ничега сличнога. Пуцњи већином кратки, већином потмули.

Ипак, страшније, него гром. Као кад би се негде дубоко у земљи водила најграндиознија борба, рушили исполински сводови, сурвавале целе планине.

— Бум! Бум!

Иначе одвојени пуцњи сливају се у више или мање продужени грохот.

Грми у западном правцу. На реци Сану.

Кажу, да се стално већ пети дан води бој.

Поновно путујемо.

Поред прозора примичу шуме, веома живописне шуме. На неким местима шума допире и дошина. Уређена шума као какав парк. На крају шуме има велики

број вила. Све једна лепша од друге. Богате и сиромашне, све по архитектонским правилима, са балконима и терасама, све окружене баштама. Наједанпут велики контраст.

Трпљава, ред опкопа, оградe од жице, најближе виле разрушене, запалене. Близу железничке пруге испретурани полуизгорели вагони, машина се преврнула и дубоко се забила у земљу.

Прошли смо неколико врста, и опет мирне шуме, ливаде, поља. На ливадама сено, сељаци у белом рубашкама носе. У пољу има много народа: жене и деца копају кромпир.

Пољски су радови у највећем жеку. Народ се осмелио; вратили су се из шума, куда су побегли пред долазак руске војске и прионули енергично на рад. Сада је боље него у обично време.

— Зашто боље? — обратио сам се једном старом Русину под Галичем.

— Тако што ми имамо да жа-

њемо сва своја поља. Наше њиве нису велике. Иначе смо морали жњети и господарске њиве. Господари су побегли. Што се тиче кромпира и ливада, у Галицији нема приватне својине, све је заједничко. Дођи, коси, копај.

Тако и раде.

На станици Зашкин исти случај...

Седим у купеу и читам. Наједанпут зачух очајнички узвик:

— Цепелин! Цепелин!

За час сви, који су били у вагонима, изађоше на перон.

— Где је? Где је?

— Ено га!

Лево од железничког пута, на три врсте, полако је летео изнад брега цепелин. Обичним оком добро се видео цепелин и у гондоли се назираше људска прилика. Између гондоле и репа лепршала се застава.

Ја сам кроз дурбин познао нашу националну заставу. То сам рекао оближњима.

лики мерзери кориснији него тешки топови у садашњим биткама, које имају карактер опсадног рата. Тешки далекострелни топови можда су кориснији за дејство на откритом простору, али они не могу истерати непријатеља, који има заклон. То они могу урадити само на малом растојању, али у том случају бољи је пољски брзометни топ.

Кад су пре неког времена Немци чинили огромне напоре, енглеска је артилерија била доста слаба. Али кад смо добили тешке мерзере, ми смо одмах приметили, да се немачка пешадија деморалише.

Познат је добар квалитет француске артилерије. С друге стране дејство немачке артилерије знатно се умањило. Немачки су се топови у великој мери изнјали, а тако исто и гранате су слабије израђене, јер се израђују на брзу руку. Стога су погодни много несигурнији него у почетку.

Међутим, савезници из дана у дан појачавају своју артилерију тако, да су у последњим артилеријским двобојима Немци веома рђаво прошли.

КОЛОНИСТИ У РУСИЈИ

Мере против немачких колониста

Руска влада пре кратког времена решавала је какве мере треба предузети против немачке колонизације у Русији.

Као што је познато, пише „Руское Слово“, ово је питање покренуо још Столипин, који је изнео законски пројекат по коме се забрањује, страним поданицима куповање земље. Овај пројекат је био повучен.

Међутим, има већ десет година, број немачких досељеника само у губернији Волинској премаша 200.000 лица, који заузимају простор од 500.000 хектара.

Министар Унутрашњих Дела обратио је пажњу да немачке досељенике треба сматрати као привидне грађане, јер су они и даље немачки поданици. Због тога је Министар Унутрашњих Дела предложио да се забрани продаја земље немачким поданицима, чак и њиховом мушком потомству, ако се и поруси.

Али овај предлог није био претресан. Због садашњих догађаја ово питање улази у нову фазу.

Министар Унутрашњих Де-

ла намерава не само да забрани Немцима куповање земљишта у Русији, него да забрани сваку немачку непокретност у Русији. Министар Привреде изнео је предлог, тражећи брзу одлуку владе.

Тифус у немачкој армији

— Још један немачки противник —

„Дејли Телеграф“ дознаје из Булоња, да је у немачкој војсци завладала велика тифусна зараза.

Само у Лилу и његовој околини по болницама се налази преко 5.000 тифусних болесника, од којих има доста официра.

Све мере, које су немачке санитарске власти предузеле, нису могле да сузбију епидемију. У последње време тифус чини праву пустош на немачким предњим положајима у околини Рубеа и Туркоана.

Папика енциклика

— Католици нису задовољни новим папом. —

Римски дописник „Руског Слова“ имао је прилике да разговара са многим католичким црквеним великодостојницима и да од њих сазна мишљење о енциклици новог папе.

Један шпански епископ, иначе учед и нимало фанатичан човек, рекао је, наравно увијено, у учтивим изразима, да је католички свет очекивао енцилику, јачу, силнију.

У овој пак сем лепих изреча без програма и лепих латинских изрека нема ничег. Клерикални органи штампе хвале традиционалне фразе против модернизма али уздржљивим тоном и мало разочарано.

Налазе, да је позив свету могао да се исказе са више енергије. „Портативни папа“, како су Бенедикта прозвали због његовог малог раста требао је своје жеље и симпатије да изрази снажније.

Развалине Лувена

— Причање једног очевидца —

Познати научник професор лувенског универзитета Нојан, који Лувен није напуштао ни онда кад су га Немци уништили и који је радио као прост болничар, недавно је допутовао у холандску варош Утрехт.

Он прича, да се сада у Лувену налази око 1000 немачких војника поглавито из

трећег позива. Више од 1660 кућа у Лувену и околини потпуно су порушене, али су Немци наредили, те је све почишћено.

Универзитет и позната библиотека такође су порушене. У библиотеци је пропало

преко 300.000 свезака, међу којима је било много реткости.

Сад Лувен представља мртву варош. Сем немачких војника, који патролирају кроз варош, ретко се може приметити који лувенски становник.

Са нашег ратишта

(Извештај Врховне Команде)

НА ФРОНТУ МАЉЕН-РЕКА ЉИГ-ЛАЗАРЕВАЦ

Крагујевац, 16. новембра

У току 14. новембра непријатељ је са највећом жестином нападао са фронта Маљен-река Љиг-Лазаревац. Његови су напади били нарочито снажни на нашем положају код села Гукоша и код села Дудовица. Непријатељ је одбијен на целом фронту.

БОРБЕ КОД СЕЛА ГУКОША

Код села Гукоша непријатељ је јуришао три пута и три пута је био одбијен. Овде су наше трупе прешле у противнапад и одбациле непријатеља до Љига.

ПОРАЗ АУСТРИЈАНАЦА НА РЕЦИ ЉИГУ

Напад код села Дудовица непријатељ је почео 13. овог месеца у вече успевши да тога вечера заузме једну тачку на десној обали Љига, али су наше трупе 14. изјутра прешле у противнапад, разбиле непријатеља и бациле га преко Љига, заробивши три официра и 689 војника. На положају с десне стране реке Љига којег је непријатељ држао нађено је 600 које мртвих које рањених.

Одбијен напад код Лазаревца

Код Лазаревца непријатељ је покушао напад, али су наше трупе одбиле и овај напад и гонећи непријатеља заробиле су 6 официра и 267 војника.

На Колубари

У мањим борбама код Обреновца на десној обали Колубаре заробили смо 77 војника.

На осталим тачкама борбеног фронта

Исто тако на осталим тачкама борбеног фронта заробљене су мање групе непријатељских војника.

Расположење се наједанпут промени. Одмах се сваки осећао поносит тиме.

Дирижабл је и даље летео. Ми смо се вратили у вагоне. Воз се кренуо.

Мој сапутник, артилеријски пуковник, који је ишао у Јарослав, причао ми је о дејству наших авијатичара у овоме рату.

— Велике услуге чине нам они! Ваздушна испитивања дају такве резултате, којима се нико није надао.

Например кретање Аустријанаца од Лавова приметили су наши авијатичари. Нека Бог да здравља нашим авијатичарима, — одлично раде!

— Опасан посао! — рехоу ја.

— У рату је све опасно! Заиста, њима је опасније него другима. Ја знам овај случај, који се десило неколико дана пред пад Лавова. Један мој познаник, генералштабни официр, отишао је аеропланом у извиђницу. Са авијатичарем, наравно. Одлетели су

ка Аустријанцима, а ови оспу на њих жестоку ватру, — метак је ударио у мотор... Авијатичар се није збунио, — одлетео је даље од аустријске војске. Нова несрећа — спустили су се у поље, у сред велике гомиле сељака. Официр се лепо извукао. Пошто је знао савршено немачки, почео је грдити: Какви сте, као Козаци! Погодили сте наш аероплан. — Али нису успели да убеди сељаке. Међутим, кад су дошли аустријски војници, наши су официри побегли у шуму. Три дана су лутали. Одело им се исцепело, јели су кромпир, сасвим су били изнурени. На срећу, четвртога дана наишли су на Козаке.

Све станице, поред којих смо прошли, имају за собом изгореле рушевине.

У Камјонки успорисмо мало и полако смо прешли преко моста, који су Аустријанци покварили, а наши га оправали.

Камјонка — једно од значај-

нијих места, победоноснога похода генерала Рушкога. Јужни фронт заузимале су уједињене аустро-немачке трупе код Рава Руске. Овде су Немци решили на сваки начин да задрже руску војску. Овде је изгледало да ће се срећа осмехнути нашим противницима. Руковање операцијом примио је сам „непобедими“ цар Виљем. Познат је крај...

Али пред Равом Немци нису бежали тако брзо као код Рава. Они су овде одступали корак по корак; овде су сваку стопу земље уступали после много проливане крви; они су се грозничаво користили ма и најмањим ровом, сваким узвишењем. Зато је била страшна борба код Хамјонке.

Свега сам избројао шест линија. Једна од друге налази се на 200—300 корака. Према томе Немци су, бранећи се у току пет дана прешли свега 1½—2 километра. Несумњиво, то је била упорна одбрана.

Бојиште се простирало до са-

ме железничке станице. Обишавши опкопе, вратим се у свој воз, који стоји, јер чека да се мимоиђе са једним рањеничким возом.

Воз долази као дугачка змија. Два су вагона путничка, а остали товарни, потпуно отворени. У сваком вагону има по десет—двадесет рањеника.

Пријем једном вагону.

— Откуда сте?

— Са Сана!

На реци Сан бије се бој већ осам дана.

— Но, а како је тамо?

Они причају слободно и такмиче се ко ће пре...

Борба је жестока. Немци имају велику силу, скупили су много људи. Словена нема — све сами Немци и Мађари. Немци носе аустријску униформу.

— Зар? — посумњам ја.

— Дабоме! Ми смо ухватили двојицу од њих и одвели их четном командиру. Он их је почео испитивати на њиховом језику, на

Заробљеници у Немачкој

— Гнусно понашање Немаца према интерниранима. —

Путници, који долазе из Немачке, када су измењани интернирани, причају интересантне ствари о животу интернираних у Немачкој.

У логору интернираних у Алтенграбову налази се 15.000 људи. Командант логора, генерал Морг, — суров човек, забранио је чак и законска требовања за задржане странце.

Сви интернирани нису добијали никакве вести са ратишта. Давали су им само лажне вести.

Храна за интерниране је врло рђава. Било им је готово немогуће да купују храну, јер су им за пола хлеба узимали пола марке. Цене дувана и кобасицама биле су огромне. Интернирани могли су добијати само једно писмо месечно.

И поред правила Женевске Конвенције, Немци су задржали и лекаре и ови доктори су лечили оболеле интерниране.

Немци су задржавали и новаца, који је слан интерниранима.

Један документ

— Варвари у Белгији —

На последњем ванредном састанку париске медицинске академије професор де Бок изнео је необичан документ, — писмо о немачким зверствима у Белгији. Тај документ гласи:

„Ти ме питаш за извешће о мојој тазбини. Саопштићу ти: они су били у Лувену за време док су га Немци рушили. Они су раздвојили мога таста и тапту. Таст, коме је било 65 година одведен је у Келн, као ратни заробљеник. Пре но што ће га одвести, Прусси су једног старца натерали да читавих 36 часова без хране обилази варош, да би се лично уверио да је Лувен потпуно уништен. Затим су га са 39 других поштованих лувенских старца затворили у вагон за стоку и одвезли.

После четири дана они су стигли у Келн. Упут су тројица од њих полудели. За време целог пута од четири дана сви они добили су свега један црн хлебца и литар воде.

У Келну се за мученике

немачком. — Где сте ви, вели били раније? — У Француској, веле они.

Нарочито помињу немачку тешку артилерију. И њих има много.

Воз са рањеницима креће се.

После једног минута полазимо и ми.

Пред Равом Руском застајемо.

— Станица је затворена! Не прима! — објашњава кондуктер.

Немачки престолонаследник и заробљеник

Један француски пешадијски потпоручник био је рањен и заробљен од Немаца на Марни. Он је био ослобођен у Сен Менеулу, када су ушле у њега цуске трупе. Он је испричао сараднику „Дејли Мељ“ о своме разговору са немачким престолонаследником ово:

заузео амерички конзул, те су их пустили, а затим их послали на предње позиције, да се боре против Белгијанаца...

Сад о мојој ташти. Њој је такође 65 година. Њу су Немци 4 дана терали по пољима. Кадгод би срела немачке војнике, старица је морала да падне на колена и да дигне руке у вис. Напошетку она се изнемогла скљокала у је дан шанац. Пруси су се смиловали, па су је оставили тако да лежи кад се осветила, она се некако доукла до Брисела.

Ја ти не причам о свему; не кажем ти, како су их убијали кундацима, боли бајонетима, претили стрељањем и тако даље“.

Живот у Берлину

— Цене намирницама непрекидно скачу —

Према извештајимас арада ника „Екстраблата“, може су рећи да у Берлину све им још јесењи изглед. Кроз магле се као и пре виде јако осветљени прозори на дућанима, чак и светлеће рекламе. Лист „Тајмс“ поводом тога вели: „то што су прозори јако осветљени — оптичка је обмана; влада хоће да усади оптимизам, пошто положај Немачке није баш завидан“.

Берлину предстоје озбиљна искушења и највећи оптимисти већ се спремају за гладну зиму.

Многе фирме су смањиле плату службеницима на 30 до 50%.

Цене у Берлину скачу. Средином октобра кило телефине је коштало 2,2 марке а крајем октобра 3 марке и више.

Литар млека плаћао се 20 пфенига а сада 28. Масло у место 1,40 кошта 2 марке; шећер је покунео са 25 до 45 пфенига, при чему треба зматати у виду да је ту цену одређивала комисија.

Немачки листови и даље пишу о сјајном економском положају Немачке и Аустро-Мађарске, упорно доказивајући, да ће Енглеска тешко упростати трговину немачких држава. Вести о добром финансијском положају Немачке почињу се демантовати у економским рубрикама истих листова.

„Фосове Новине“ пишу: Корисно би било да се штеди хлеб и месо“.

Дневне вести

Народна Скупштина

На данашњој седници Народне Скупштине, која је заказана за 9 часова пре подне, на дневном је реду извештај верификационог одбора.

Благодарење у Нишу

Поводом рођендана Њеног Царског Величанства Руске Царице Матере одржано је јуче у 10 часова пре подне благодарење с молепствијем у овдашњој Саборној Цркви, Чиноејствовао је Преосвећени Епископ Доситеј с великим бројем свештеника и ђакона. Присуствовали су отпавник руског посланства г. Страндман са особљем посланства, крилни ађутант Његовог Императорског Величанства Руског Цара Николе, пуковник г. Веселкин, Краљевска Влада, представници цивилних и војних власта, и многобројно грађанство.

Г. Рибарац у Крагујевцу

Г. Стојан Рибарац шеф Националне Странке одпутовао је из Ниша за Крагујевац. Како нам јављају из Ниша одлазак г. Рибарца у Крагујевац, доводи се у везу са промени данашње владе коју би заменило једно коалиционо Министарство из свих странака.

Полициски размештај

На предлог Министра Унутрашњих Дела постављени су: за начелника треће класе среза подгорског, округа ваљевског, Милован Тадић, полициски писар прве класе среза прокупачког;

за комесара полиције у Врњачкој Бањи, у рангу начелника среског треће класе, Војислав Новаковић, полициски писар прве класе среза лесковачког;

за полициског писара треће класе среза лесковачког Милутин Вељковић, апсолвирани правник;

за полициског писара треће класе среза прокупачког Стојан Живојиновић, практикант начелства округа битолског; и

за полициског писара треће класе среза пожешког Боривоје Антић, практикант среза космајског.

Радован Поповић

У последњим борбама са Аустријанцима, лако је рањен г. Радован Поповић, дипломирани правник. Г. Поповићу желимо што скорије оздрављење.

Пензионисани

Г. Вељко Јовичић, начелник III. класе среза подгорског и г. Боривоје Мојсиловић, порезник неготинског пореског одељења стављени у пензију.

Нова поштанска станица

Према решењу Министра Грађевина отворена је нова поштанска телеграфска станица у Врањској Бањи.

БЕЛЕШКЕ

Изгубљен. У Хирушком Одељењу Опште Државне Болнице, нађен је један новчаник са новцем, сопственик нека се јави у Болницу Илији Максимовићу болничару.

Ратне слике

— Заробљени заробљачи. —

Један руски официр прича, у „Новом Времену“, ову интересантну епизоду из руско-аустријског рата:

Издавши последње заповести, генерал Еатко Димитријев скочи на коња, прекрсти руком пукове постројене у колонае и додаде:

— Напред, у име Бога!

Киша је сирила. Хладан јесењи ветар. Ја, Степан К. и Никита Г. одвојисмо се од својих и пођосмо у правцу шумице, где се непријатељ утврдио. Препоручено нам је, да по цену живота прегледамо распоред противников и о свему доставимо. Ми се поделисмо. Ја одох напред, а К. и Г. десно.

— Збогом!... Не сећајте ме се по слу! — рекох браћи.

Скинувши са себе шињел и торбе, ја се полако кренух напред с пушком и фишеклијом. Ровови противникови виде се као на длану. Отпузих још мало и... нећоше се опколеи. То је била непријатељска заседа, скривена по рупама.

— Предај се, Русе!

И одведоше ме у бивак.

Отпоче убиствено испитивање:

из које сам јединице, има ли много наших и где се налазе.

Изабивао сам страшне бургије и глупости мешајући оно што је давно било са најватренијом фантазијом.

Саслушали су ме пажљиво и кад сам предложио пуковнику да ми покажу најкраћи пут до наших трупа, да бих им могао показати наш распоред, он пристаде. Везаше ми руке и дадоше „почасну стражу“ од четири војника. Ја пођох. Нимало ме није изненађивало то поверење Аустрија-

наца: после читавог низа „победа“, они су зажелели бар једну једину победу и „победили су“.

Ја сам смело ишао напред и доведох пратњу до... наше заседе, која брзо разоружа Аустријанце. Ови само трепћу, згледају се и не знају од великога изненађења шта да мисле.

Кроз пола сата ја сам о свему што сам видео доставио генералу Ратку Димитријеву. Предложили су ме за крст Св. Ђорђа. До предвече Аустријанци су били до ногу потучени.

Последње вести

Поновно освојење Черновице

Петроград, 15. новембра

Петроградска телеграфска агенција јавља из Мраморнице преко Букурешта:

Јуче после жестоког бомбардовања и руских напада Аустријанци су одједном напустили Черновицу и побегли у переду ка Дорна Варта гоњени нашим трупама. Претходнице руске ушле су у Черновицу у 2 часа по подне где су дочекане с великим одушевљењем од стране становништва румунског и рутенског.

Пред Краковом

Петроград, 15. новембра

На фронту Прозовице—Бшескостаро—Бохнија—Висниц наше су трупе задобиле одлучне успехе. Потукли смо аустриску војску, заробили смо више од 8000 војника запленили смо до 30 топова од којих 10 са запрегом више од 20 митраљеза. Један наш батаљон упао је у Бшескостаро где је заробио остатке 31. пука хонведа и команданта пука, 20 официра, 1200 војника са пуковском заставом. Заробили смо и један аутомобил са официрима из врховне команде. Енергично гонимо непријатеља.

Борбе око Лођа

Петроград, 15. новембра

У борби код Лођа, која је настављена и 14. новембра продужили смо напредовање на извесним местима. У Карпатима наше трупе нападају на знатне снаге аустриске.

На западу нема промена

Париз, 15. новембра

Службени извештај класи да је дан прошао на миру.

Бордо, 14. новембра (Службено)

13. новембар прошао је на миру. На фронту од Ипра до Оазе констатовано је на свима тачкама слабије дејство непријатељске артиљерије.

Заузеће Диксмида

Петроград, 15. новембра

Маринска пешадија француска напала је ноћу Немце у Диксмиду и пошто је непријатеља отерала, заузела је варош.

Престолонаследник. — Какав је морал код француских трупа?

Потпоручник. — Ви видите да сам ја тешко рањен. Ја сам већ један дан заробљеник, ја сам издржао многа мучења, али мој морал није ни најмање пољуљан. Морал трупа је као и мој и ни један војник не сумња у коначну победу Француза.

Престолонаследник. — Да ли су знали француски војници да су Немци у Ремсу?

Потпоручник. — Сигурно. Наши су војници примали редовно званичне извештаје и знали су да сте заузели Ремс. Јутрос ми је један ваш војник рекао да су Немци ушли у Париз. Ја сам мислио да не треба да трошим речи да то поричем, јер знам врло добро да то није истина.

Престолонаследник. — Хвала вам што то нисте одрицали.

Престолонаследник га је питао у појединостима о француској војсци и потпоручник му је давао фантастична обавештења, која су

произвела на престолонаследника тако велики утисак, да се је дубоко замислио. Потпоручник му је даље рекао да су готово све француске трупе регуларне.

Престолонаследник. — Шта сте радили са резервистима и територијалцима?

Потпоручник. — Један део резервиста је с нашим трупама а остали су употребљени за друге службе. Што се тиче територијалаца, мали број их је до сада мобилизован.

Престолонаследник. — Какав је циљ француске војске?

Потпоручник. — Наш циљ је, на првом месту, да вас отерамо у Немачку. Када ћемо то урадити, не знам, то зависи од плана ђенералштаба.

Престолонаследник га упита, има ли штогод од њега да тражи. Потпоручник му рече да би желево да му се превие рука и да га одведу у најближу амбуланту. Он је знао да је приближа амбуланта у Сен-Минеулу и ако буде тамо

однет, има изгледа да ће га ослободити Французи, који су у овоме правцу надирали.

Његова предвиђања су се остварила, јер је престолонаследник наредио, да га пренесу у Сен Менеул, у који су Французи ушли после два сата. Немци су брзо напустили варош и потпоручник је постао слободан.

Француско јунаштво

— Јуначка одбрана Кан де Ромена. —

Дописник једног америчанског листа објавио је неколико интересантних појединости о заузећу Кан де Ромена. Дописник је ишао из Меца са немачком војском.

„У Сен-Бенуе, вели он, ми смо срели око 300 француских заробљеника. То су били готово све млади људи, који су чинили контраст у логору немачких заробљеника. То су били очевидно војни-

ци из прве линије. Према њима су поступали њихови чувари с поштовањем — одељење последње одбране, брадати људи са југа Немачке. То су преживели браниоци Кан де Ромена. Њихово јуначко држање уливало је поштовање немачким официрима и војницима. Њихове куле и бетонирани опколи, конструисани пре неколико година, били су уништени опсадном немачком артиљеријом за врло кратко време. Њихови су топови ућуткани и немачки пионери прокрчили су пут до пет метара испред њихових шанчева, док се одбрана повукла у мазгале.

Тамо су продужили храбру борбу, одбијајући да се предаду. Топови су били довучени до мазгала и управљени према вратима. Немачки пионери бацали су флаше са загуљивим течностима кроз створе тврђавица. После прве бачене флаше питали су их:

— Е па, је ли вам доста?

Ови одговорише:

— Не!

Операција је била два пута поновљена, три пута, докле год браниоци нису више могли дивати пушке и падати онесвешћени. Тада су се осветили на ваздуху, њихови нападачи дозволили су њиховим официрима да носе сабље.

Ревизорима

Уредништва: „Пијемонт“, „Полишика“, „Правда“, „Делеша“, „Стража“ и „Мали Журнал“ оаомињу све своје ревизоре да без икаквог изговора на данашњу ситуацију одмах пошљу обрачуне и шо најдаље до 15. овог месеца. После одређеног рока извињења се неће никаква примати и лист ће бити обустављен сваком ревизору који не буде савесно одговорио својој дужности.

„Савиначка Касина“ Филијал кафане „Руског Цара“

Један део чувеног подрума код „Руског Цара“, са свима домаћим и страним винима („Ружица“ црно и бело карловачко, жупско, ризлинг, бордо, медок и т. д.) пресељен је у „Савиначку Касину“, коју је узео под закуп Владимир Радовић, ресторатер код „Руског Цара.“

Како је у овим приликама и за грађанство на Врачару потребна једна кафана која ће их задовољити у свако доба dobrим пићем и гујном, купац кафане „Руски Цар“ сматрао је за своју дужност, да узме под закуп и „Савиначку Касину“ да би својим поштованим посетиоцима којима је сада немогуће долазити код „Руског Цара“ дао могућности да у својој непосредној близини имају кафану првога реда.

Одлична и најбоља кујна код „Руског Цара“ даје поштованом грађанству на Врачару потпуно уверење да ће и „Савиначка Касина“ располагати истом кујном и свим удобностима које има кафана и ресторација „Руски Цар.“

Цене најумереније

Подрум „Касина“ НА ТЕРАЗИЈАМА

Отворен је и препоручује по умереној цени велику количину најбољих српских и страних вино. 1-5

Ратна пошта

Моја жена Олга из Обреновца нека ми се јави на адресу — гостионица — „Европа“ Краљево, Благоје Миленковић пензионер.

Тражим Ранка Гајића из Брасине, срез јадарски, нека се јави брату Цветку Р. Гајићу рањенику у болници Врање (соба број 3).

Моли се Стеван Ђорђић учитељ, благајник V пука III позива дринске дивизије, да се јави својој жени на адресу: Јован Поповић, свештеник — Крушевац.

Тражи се Мирко Тодоровић судски писар, да се јави где се налази тражи га Драгутин Костић штампар.

Капци од артије

Већа количина капака од артије продаје се. Упит у уредништво „Пијемонта“ — Краљ Александра бр. 12. 16-

„Пијемонт“ прима огласе по најумеренијој цени.

У кафани Панте Костића КОД Вука Караџића (СКАДАРЛИЈА)

Преко целог дана точи се свеже пиво (чаша 0-20, кригла 0-30 п. д.) велики избор природног пића и српских мезелука. — Услуга брза и тачна. 13-21

ПОМОДНО ГАЛАНТЕРИСКА РАДЊА Душана В. Пешића — НА ТЕРАЗИЈАМА —

препоручује поштованим муштеријама велики избор капуљача, подкошуља, зимских шешира и другог разноврсног зимског веша.

Цене умерене и строго утврђене. 5-5

Готово је и ДРУГО ИЗДАЊЕ сасвим допуњена са свима местима ЦЕЛОКУПНА КАРТА

Европског ратишта

ЦЕНА КОМАДУ
једнобојна три гроша, у бојама један динар
КЊИЖАРА

Косте В. Илића

преко пута Новог Двора уз поручбину и новац треба слаати упутницом. 5-5

Ценовник I. Срп. Краљ. Повлашћене Фабрике за конзервирање меса Поврћа и Воћа

Светозара Стефановића у Крагујевцу

Поврће	У флашама			У кутијама		Паштетице	Дин.	пара
	1/2	3/4	1	1/2	1			
Краљ, млад грашак у зрну				-70	1-20	Од гушче цигерице	1	—
Млад грашак				-50	-90	„ пилетине	0	50
Грашак у зрну				-40	-70	„ говеђине	0	50
Млада боранија					-60	„ свињског језика	0	50
Црвен патлиџан цео					-70	„ говеђег језика	0	50
„ „ цеџен				-45	-70	Конзерве од меса		
Шваргла несечена				3	—	Говеђи гулаш	0	90
сечена					3	Говеђе печење	0	90
Млади краставци у води			1-50			Свињско печење	0	90
Компоти						Свињска кавурма	0	70
Од кајсија	-80	1-60		-80		Бифтек	1	—
„ бресака	-80	1-60				Рајнбратен	1	—
„ љуштених шљива	-90	1-70		-70		Лунгенбратен	0	90
„ трешања	-80	1-60		-80	1-20			
„ вишања	80	1-60		-80				
„ јагода	-80							
Пекмез								
Од шљива					1-—			
„ јагода					1-20			
„ кајсија					1-20			
Пекмез од шљива у бурадима од 100 кгр. 46-								
50 кгр. 24-50.								

Фабрика је дала оштампати ценовник својих израђевина у новинама, како би дала прилике да исецањем истог свака њена муштерија снабде се. Фабрика је скувала велику количину изврсног пекмеза са кожмурицом и исти продаје само у бурадима од 100 и 50 кгр. Све израђевине шаљу се на повуку железницом. Најмања је поручбина 25 дин. ФАБРИКА КОНЗЕРВИ Свет. Стефановића. Крагујевац

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА Геце Кона-Београд

- добила је следеће ратне карте:
1. Велика карта Европе (War Map of Europe) цена дин. 2-50
 2. Europa Central (карта Европе франц. издање) 3-—
 3. Empire Allemand (2 листа велика са немачко-француско немачко-руским бојиштем III) 6-—
 4. Frontière Franco Alemande француско-немачко бојиште 1 лист 1-80
 5. Frontière Franco Alemande (2 велика листа генералштабне карте франц.-немачко бојиште) 6-—
 6. Цвијих, карта Србије (Срп. Аустриско бојиште) 1-—
 7. Маринковић, карта Србије 2-50
- Са поручбином има се и новац послати. 5-

Потпуно нова реновирана штампарија

Телефон 15-91.

Телефон 15-91.

„ПИЈЕМОНТ“

у својој сопственој згради
Краља Александра бр. 12.

Снабдевена потпуно најновијим словима, шарама, линијама и свим могућим штампарским машинама и бојама.

Са две најновијег система „LINOGRAPH“ СЕЦ-МАШИНАМА

Прима на израду: Књиге, разна дела, протоколе, ценовнике, јеловнике, свадбене позивнице, вереничке карте, у разним форматима плакате, биоскопске програме, улазнице, визиткарте, као и разне друге штампарске послове.

ПОТПУНО ЧИСТА И БРЗА ИЗРАДА.

О солидности и умереним ценама, као и о самој изради ма каквог штампарског посла штампарија „Пијемонт“ ставља на расположење п. публици да се и сама лично увери.

ЦЕНЕ СУ ВРЛО УМЕРЕНЕ.

Прима на израду све могуће штампарске послове